

Lovforslag nr. L 76

Folketinget 2017-18

Fremsat den 8. november 2017 af kulturministeren (Mette Bock)

Forslag

til

Lov om ændring af folkeoplysningsloven

(Ny struktur for Folkeuniversitetet)

§ 1

I folkeoplysningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 854 af 11. juli 2011, som bl.a. senest ændret ved § 43 i lov nr. 384 af 26. april 2017 foretages følgende ændringer:

1. I § 33 a, stk. 1, 1. pkt., udgår »og 7«.
2. § 47 ophæves.
3. § 48, stk. 1, 1. pkt., ophæves.
4. § 49, stk. 1, 1. pkt., affattes således:
»Staten yder tilskud til folkeuniversitetsvirksomheden.«
5. § 49, stk. 3, 1. pkt., ophæves.

6. I § 50, stk. 1, 1. pkt., udgår »og andre højere uddannelsesinstitutioner, jf. universitetsloven og lov om Danmarks Pædagogiske Universitet.«

7. 1. § 50, stk. 1, 3. pkt., ophæves.

8. § 51 affattes således:

»Afgørelser, der er truffet vedrørende folkeuniversitetsvirksomheden, og andre beslutninger og afgørelser truffet inden for folkeuniversitetsvirksomheden, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. august 2018.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Folkeuniversitetet i Danmark har til formål, gennem folkeoplysende undervisnings- og foredragsvirksomhed, at udbrede kendskabet til forskningens metoder og resultater samt fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab.

Kulturministeren nedsatte i foråret 2017 en arbejdsgruppe med det formål at beskrive en ny decentral model for Folkeuniversitetets struktur. Arbejdsgruppen fremkom med sine anbefalinger i *Rapport om Folkeuniversitetets struktur*, juni 2017.

Dette lovforslag har til formål at etablere en ny struktur for Folkeuniversitetet med udgangspunkt i arbejdsgruppens anbefalinger.

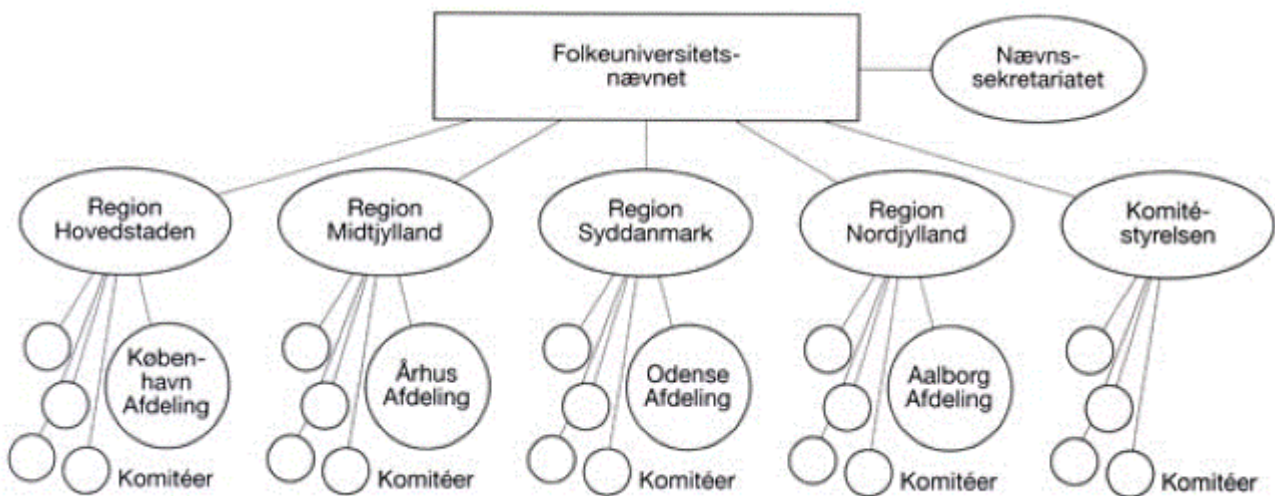
Formålet med lovforslaget er at gøre Folkeuniversitetets struktur mere tidssvarende, sådan at formålet med Folkeuniversitetet understøttes på den bedst mulige måde til gavn for borgerne.

Med lovforslaget foretages der endvidere en række redaktionelle ændringer.

1.1. Lovforslaget formål og baggrund

Folkeuniversitetet er i dag organiseret med en ledelse bestående af et Folkeuniversitetsnævn, som er ansvarlig for den samlede folkeuniversitetsvirksomhed. Herunder er der en komitestyrelse samt fire regionsstyrelser, der formelt leder de fire afdelinger i universitetsbyerne Aalborg, Aarhus, København og Odense. Universitetsafdelingerne har derudover deres egne selvstændige afdelingsstyrelser. Hertil kommer en række frivillige lokale komiteer, der selv vælger, om de vil være tilknyttet en af de fire regionale enheder eller Komitestyrelsen, som er en enhed kun for komiteer. Der er 84 komiteer (pr. 1. juli 2017) fordelt udover hele landet.

Figur 1: Folkeuniversitetets nuværende organisering.

Folkeuniversitetet har således i dag en forholdsvis kompleks struktur. Strukturen skaber i praksis nogle udfordringer i forhold til den overordnede ledelse af Folkeuniversitetet, det tværgående samarbejde mellem de forskellige dele af Folkeuniversitetet, geografisk konkurrence m.v. Disse udfordringer har betydning for administrationen af den samlede folkeuniversitetsvirksomhed, men det har også indflydelse på den samlede virksomheds evne til at efterleve formålet med Folkeuniversitetet, nemlig at sprede folkeoplysning til alle dele af landet.

Folkeuniversitetet har i 2015 været genstand for kritik fra Rigsrevisionen. Rigsrevisionen kritiserede bl.a., at Folkeuni-

versitetet har en meget kompleks organisationsmodel med mange afdelinger og ingen egentlig fælles ledelse, samt at nævnsekretariatet har beføjelse og kompetence til at træffe beslutninger i forhold til afdelingerne, men afdelingerne behøver reelt ikke at følge beslutningerne.

Kulturministeriet førte i 2016 skærpet tilsyn med Folkeuniversitetet som følge af kritikken fra Rigsrevisionen.

På baggrund af udfordringerne med Folkeuniversitetets meget komplekse struktur, besluttede kulturministeren endvidere i foråret 2017 at nedsætte en arbejdsgruppe, som skulle komme med forslag til en mere decentral organisering af

Folkeuniversitetet. Arbejdsgruppens opgave har været at beskrive en ny decentral struktur, der understøtter folkeuniversitetets virksomhed bedst muligt. Det har endvidere været en målsætning for arbejdsgruppens arbejde, at organiseringen og styringen af Folkeuniversitetet fremadrettet skal tilrettelægges så lidt bureaukratisk som muligt. Det har været forudsat, at arbejdsgruppen skulle arbejde på at beskrive en model, hvorefter Folkeuniversitetets afdelinger og Komitestyrelsen ikke længere skal referere til et Folkeuniversitetsnævn eller andre overordnede organer, men i stedet fungere som selvstændige selvejende institutioner.

Arbejdsgruppen fremkom med sine anbefalinger i ”Rapport om Folkeuniversitetets struktur”, juni 2017.

Med udgangspunkt i arbejdsgruppens anbefalinger foreslår kulturministeren at ændre strukturen for Folkeuniversitetet. Der foreslås en mere enkel og decentral struktur, der i større omfang afspejler virkeligheden inden for Folkeuniversitetets virksomhed, og som i højere grad understøtter formålet med Folkeuniversitetet og kan medvirke til at understøtte og styrke udviklingsarbejdet for komiteerne.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Folkeuniversitetets struktur

2.1.1. Gældende ret

Formålet med Folkeuniversitetets virksomhed er gennem folkeoplysende undervisnings- og foredragsvirksomhed at udbrede kendskabet til forskningens metoder og resultater samt fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab.

Det følger af § 47 i folkeoplysningsloven, at det overordnede ansvar for folkeuniversitetets virksomhed ligger hos Folkeuniversitetsnævnet, der dermed har det overordnede økonomiske og faglige ansvar for den samlede virksomhed. Ministeren nedsætter i medfør af § 47 et nævn, der består af 13 medlemmer, som beskikkes efter indstilling fra Dansk Folkeoplysnings Samråd (1), de statslige forskningsråd (2), folkeuniversitetets virksomhederne i universitetsbyerne (5) og folkeuniversitetets virksomhederne uden for universitetsbyerne (5). Nævnsmedlemmerne beskikkes for en periode på 3 år.

Folkeuniversitetets virksomheden i hele landet udøves under ansvar for Folkeuniversitetsnævnet, jf. folkeoplysningslovens § 48, stk. 1. Nærmere betingelser herfor er fastsat i folkeuniversitetsbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 907 af 13. november 2003 om folkeuniversitetet. I bekendtgørelsen er den nærmere organisering af folkeuniversitetets virksomheden beskrevet.

Det følger af bekendtgørelsens § 1, stk. 1, at folkeuniversitetets virksomheden udøves i universitetsbyerne af folkeuniversitetsafdelinger, og uden for universitetsbyerne af folke-

universitetskomiteer. I medfør af bekendtgørelsens § 1, stk. 2, organiseres virksomheden i fem regioner med hver en regionsstyrelse, der består af repræsentanter for regionens afdeling og de komiteer, der tilknytter sig regionen. Komiteer, der ikke er tilknyttet en region, er tilknyttet Komitestyrelsen.

En af de fem regionsstyrelser er blevet nedlagt, og Folkeuniversitetet består i dag af fire regionsstyrelser (Region Hovedstaden, Region Midtjylland, Region Nordjylland og Region Sydjylland) og en komitestyrelse. De fire regionsstyrelser har formelt ansvaret for styringen af den afdeling og de komiteer, der er tilknyttet. Hver af de fire afdelinger i universitetsbyerne Aalborg, Aarhus, København og Odense har imidlertid også sin egen afdelingsstyrelse, der har det overordnede ansvar for afdelingen. Under hver af de fire regionsstyrelser og Komitestyrelsen hører herudover en række lokalkomiteer. Der er i dag 84 lokalkomiteer (pr. 1. juli 2017) fordelt udover landet, der alle er knyttet til en enhed.

I medfør af folkeoplysningslovens § 49, stk. 1, yder staten tilskud til at dække udgifter til aflønning m.v. af forelæsere og lærere, rejsegodtgørelse og administration ved folkeuniversitetets virksomheden på de årlige finanslove. Tilskuddet udbetales til Folkeuniversitetsnævnet, der fordeler tilskuddet til folkeuniversitetets virksomhederne i og uden for universitetsbyerne, jf. § 49, stk. 3.

Der er fastsat nærmere betingelser for fordelingen af statstilskuddet i folkeuniversitetsbekendtgørelsen. Det følger af bekendtgørelsens § 13, at Folkeuniversitetsnævnet efter fradrag til egen drift fordeler statstilskuddet til regionsstyrelserne og Komitestyrelsen til drift og administration. Fordelingen sker under hensyn til formålet med folkeuniversitetets virksomheden, herunder alsidighed og landsdækkende karakter, jf. bekendtgørelsens § 13, stk. 2.

Klager over afgørelser vedr. folkeuniversitetets virksomheden kan i dag indbringes for Folkeuniversitetsnævnet, jf. folkeoplysningslovens § 51, stk. 1. Det følger af bestemmelsen i lovens § 51, stk. 2, at Folkeuniversitetsnævnets afgørelser i den forbindelse og andre beslutninger, som træffes af nævnet, ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

I medfør af § 12, stk. 1, i folkeuniversitetsbekendtgørelsen er der endvidere mulighed for at klage over en afdelings eller en komites udøvelse af folkeuniversitetets virksomheden til vedkommende styrelse (regionsstyrelse eller komitestyrelse). Afgørelser truffet af en styrelse kan efterfølgende påklages til nævnet, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 2.

2.1.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Folkeuniversitetets struktur er i dag meget kompleks, og den har vist sig at være forbundet med en række

problemer, der bl.a. har ført til kritik fra Rigsrevisionen.

Folkeuniversitetet har et vigtigt formål med at formidle forskningsresultater og fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab, men der er behov for at ændre strukturen for Folkeuniversitetet, således at der er en mere decentral struktur med færre administrative niveauer. Det er intentionen, at en mere decentral struktur for folkeuniversitetsvirksomheden fremadrettet kan sikre mere hensigtsmæssige rammer for varetagelsen af den folkeoplysende folkeuniversitetsvirksomhed, herunder understøtte og styrke de frivillige komiteers arbejde, fordi den frivillige del af folkeuniversitetsvirksomheden er en vigtig del af Folkeuniversitetet som institution og i arbejdet med at sikre folkeoplysning i alle dele af landet.

Det foreslås derfor, at Folkeuniversitetsnævnet nedlægges.

Som led i den nye struktur vil der blive udstedt en ny bekendtgørelse om Folkeuniversitetet. I bekendtgørelsen vil der blive fastsat bestemmelser om f.eks. organiseringen af folkeuniversitetsvirksomheden, godkendelse af nye komiteer, ansvaret for de enkelte enheder, fordelingen af statstilskuddet, enhedernes ansvar i forhold til komiteerne og over for Kulturministeriet m.v. Bekendtgørelsen vil blive udstedt i umiddelbar forlængelse af lovens ikrafttrædelse.

I den nye bekendtgørelse vil det blive fastlagt, at ansvaret for folkeuniversitetsvirksomheden fremadrettet vil blive varetaget af de fem enheder, dvs. de fire afdelinger i universitetsbyerne Aalborg, Aarhus, København og Odense samt Komitestyrelsen. Det betyder, at de eksisterende regionsstyrelser nedlægges.

De fem enheder, der fremadrettet har ansvaret for folkeuniversitetsvirksomheden, skal etableres som selvejende institutioner, som Kulturministeriet fører tilsyn med.

De lokale komiteer udgør et vigtigt element i udbredelsen af folkeuniversitetsvirksomheden i alle dele af landet. Det skal derfor fortsat være muligt at være organiseret i komiteer og oprette nye komiteer rundt om i landet. Komiteerne skal - som hidtil - være tilknyttet en overordnet enhed efter eget valg. Det er således op til den enkelte komite at vælge, hvilken enhed den ønsker at være tilknyttet. Komiteernes mulighed for, med bestemte intervaller, at vælge om opretholdes.

I den nye bekendtgørelse om folkeuniversitetsvirksomheden vil muligheden for omvalg blive begrænset til at kunne ske hvert tredje år mod hvert andet år i dag. Baggrunden herfor er, at der erfaringsmæssigt ikke er mange komiteer, der gør brug af muligheden for omvalg, og det vil give en øget stabilitet i organisationen, hvis muligheden for omvalg begrænses. Det vil øge muligheden for langsigtet planlægning.

En overordnet enhed skal bistå de tilknyttede komiteer med administrativ hjælp m.v. og har desuden ansvaret for indsamling af komiteernes undervisningstilbud, godkendelse af vedtægter samt tilsyn med komiteernes udøvelse af virksomhed m.v. Det er ligeledes enhederne, der godkender oprettelsen af nye komiteer, herunder deres vedtægter, hvis sådanne henvender sig til den konkrete enhed med et ønske om at være tilknyttet denne.

Folkeuniversitetet modtager en årlig bevilling på finansloven. Bevillingen er hidtil blevet udbetalt til Folkeuniversitetsnævnet, der har forestået den videre udbetaling af midlerne efter en fordelingsmekanisme fastsat af nævnet.

Som konsekvens af, at Folkeuniversitetsnævnet foreslås nedlagt, skal der foretages en ændring i måden, hvorpå midlerne fra finansloven fordeles til folkeuniversitetsvirksomheden. Det forudsættes endvidere, at Folkeuniversitetsnævnet i forbindelse med sit afsluttende regnskab i 2018 overfører eventuelle aktiver til de fem enheder.

Midlerne vil fremadrettet blive fordelt mellem de fem enheder efter en nærmere fastsat fordelingsmodel. Midlerne har på finansloven hidtil været opdelt i et driftstilskud (11,7 mio. kr. i 2017) og et administrationstilskud (2,6 mio.kr. i 2017). Statens tilskud vil fremadrettet blive opgjort som én samlet bevilling på finansloven. Enhederne vil dermed få udbetalt et samlet beløb én gang årligt, som de frit kan disponere over, dog under ansvar over for Kulturministeriet, der fører tilsyn med enhederne.

Som konsekvens af denne model vil enhederne, som selvejende institutioner, der modtager driftstilskud fra Kulturministeriet, være omfattet af driftstilskudsloven (lov nr. 1531 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet med senere ændringer) og den dertilhørende driftstilskuds bekendtgørelse (bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet).

Enhederne skal derfor aflægge regnskab over for Kulturministeriet. De nærmere retningslinjer herfor følger af driftstilskudsloven og driftstilskudsbekendtgørelsen.

Staten vil fortsat yde tilskud til folkeuniversitetsvirksomheden. Statens tilskud vil fremover blive fordelt efter en model, der bygger på følgende overordnede principper:

De lokale komiteer har en vigtig rolle i arbejdet med at udvide folkeoplysning i hele landet. Det foreslås derfor, at den fremtidige fordeling af statstilskuddet skal tilgodese de enheder, der har komiteer tilknyttede, således at enhederne har mulighed for at styrke udviklingsarbejdet for komiteer-

ne. Det foreslås derfor, at der forlods fordeles et beløb til enhederne svarende til et fast beløb pr. komite, enheden har tilknyttet. Midlerne fordeles med henblik på at styrke enhedernes arbejde for komiteerne og til dækning af omkostninger forbundet med at have komiteerne tilknyttet. Midlerne er således ikke øremærket til viderefordeling til komiteerne.

Når de faste beløb pr. komite er uddelt, fordeles den resterende del af finanslovsbevillingen efter en fordelingsnøgle, der er baseret på gennemsnittet for enhedernes samlede driftstilskud og administrationstilskud i tre år (2014, 2015 og 2016). Det foreslås i bekendtgørelsen, at fordelingen af tilskuddet følger den samme fordelingsnøgle tre år efter lovens ikrafttræden og indtil andet bliver besluttet.

Kulturministeriet vil i løbet af 2021 og med virkning fra finansåret 2022 overveje, om der er sket væsentlige ændringer i forhold, der kan begrunde justeringer i fordelingsnøglen. Vurderes det at være tilfældet, vil der blive foretaget en høring af enhederne vedrørende de foreslåede ændringer. Skal der ske en ændring af fordelingsmodellen, vil den nye model have virkning fra næstkommende 1. januar og dermed følge finansåret. Vurderer Kulturministeriet ikke, at der er sket væsentlige ændringer, at det kan begrunde en ændring i fordelingen, fortsætter fordelingsnøglen i yderligere tre år.

Forhold, der kan begrunde en ændring i fordelingsnøglen, kan være væsentlige ændringer i udbuddet af aktiviteter, antallet af tilknyttede komiteer m.v.

De nærmere kriterier for fordelingen af midlerne vil blive fastsat ved bekendtgørelse.

2.2. Klageadgang

Kulturministeriet foreslår, at der ligesom i dag ikke skal være klageadgang til ministeriet for så vidt angår afgørelser angående udøvelse af folkeuniversitetsvirksomheden.

Der vil fortsat være mulighed for at klage internt i folkeuniversitetssystemet, således at klage over komiteernes udøvelse af virksomheden kan indbringes for den enhed, som komiteen er tilknyttet. Klager over en enheds udøvelse af folkeuniversitetsvirksomheden kan indbringes for enhedens bestyrelse. Afgørelser kan ikke påklages til andre administrative myndigheder, hvilket heller ikke er muligt efter de gældende regler. Reglerne om den interne klageadgang vil blive fastsat ved bekendtgørelse.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Som følge af forslaget om at nedlægge Folkeuniversitetsnævnet, bliver klageadgangen til nævnet afskåret, og der sker dermed en begrænsning i borgernes mulighed for at klage over folkeuniversitetsvirksomheden. Der vil ikke være klageadgang til Kulturministeriet, hvilket svarer til den eksisterende ordning. Ved bekendtgørelse vil der blive fastsat regler om klageadgangen inden for folkeuniversitetsvirksomheden.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden 3. juli 2017 til den 4. september 2017 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Amatørernes Kunst & Kultur Samråd, AOF Danmark, BUPL Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomsorganisationernes Samråd, Copenhagen Business School – Handelshøjskolen, Daghøjskoleforeningen, Danmark Biblioteksforening, Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Blinde Samfund, Danske Universiteter, DGI, Dansk Firmaidrætsforbund, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Oplysnings Forbund, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Handicaporganisationer, DATS – Landsforeningen for dramatisk virksomhed, Det Centrale Handicapråd, Det Frie Forskningsråd, DGI, Folkeligt Oplysnings Forbund, Folkeuniversitetet, Folkevirke, Fora, Fritid og Samfund, Fritidssamrådet i Danmark, IT-Universitet i København, KL, Kulturelle Samråd i Danmark, Københavns Universitet, Liberalt Oplysnings Forbund, Manuelle Fags Samråd, Mellempolitisk Samvirke, Musisk Oplysningsforbund, Oplysningsforbundenes Fællesråd, Parasport Danmark, Rigsrevisionen, Roskilde Universitet, Skydebaneforeningen Danmark, Socialistisk Oplysningsforbund, Syddansk Universitet og Uddannelsesforbundet.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Som følge af forslaget om at nedlægge Folkeuniversitetsnævnet, bliver klageadgangen til nævnet afskåret. Der sker dermed en indskrænkning i borgernes mulighed for at klage over folkeuniversitetsvirksomheden.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtigelser (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

I medfør af bestemmelsen i § 33 a, stk. 1, 1. pkt., skal en ansøgning om anvisning af lokaler efter kapitel 6 og 7 indgives ved anvendelse af den digitale løsning, som kommunen stiller til rådighed (digital selvbetjening).

Bestemmelsen blev indsat i forbindelse med L 552 af 2. juni 2014 "Lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgninger, anmeldelser, meddelelser, anmodning og erklæringer til offentlige myndigheder" (digitaliseringsbølge 3). Med bestemmelsen blev det obligatorisk at indgive ansøgning om anvisning af lokaler og udendørsanlæg i henhold til folkeoplysningsloven ved digital selvbetjening.

I bestemmelsen henvises til både kapitel 6 og 7. Det er alene kapitel 6 i loven, som omfatter anvisning af lokaler og udenørsanlæg.

Det foreslås derfor at slette henvisningen til kapitel 7 i bestemmelsen.

Til nr. 2

Efter den gældende folkeoplysningslovs § 47 nedsættes et Folkeuniversitetsnævn, der har det overordnede økonomiske og faglige ansvar for Folkeuniversitetet. Folkeuniversitetsnævnet består af 13 medlemmer, der beskikkes af ministeren efter udpegning. 3 medlemmer udpeges af undervisningsministeren, sådan at 1 medlem med særlig ekspertise i formidling udpeges efter indstilling fra Dansk Folkeoplysnings Samråd og 2 medlemmer udpeges efter indstilling fra de statslige forskningsråd, og formanden udpeges af undervisningsministeren blandt disse 3 medlemmer. 5 medlemmer beskikkes efter indstilling i forening fra folkeuniversitetsvirksomhederne i universitetsbyerne, og 5 medlemmer beskikkes efter indstilling i forening fra folkeuniversitetsvirksomhederne uden for universitetsbyerne.

Folkeuniversitetsvirksomheden i hele landet udøves under ansvar for Folkeuniversitetsnævnet. Nærmere bestemmelser herom er fastsat i folkeuniversitetsbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 907 af 13. november 2003 om folkeuniversitetet. I bekendtgørelsen er den nærmere organisering af folkeuniversitetsvirksomheden beskrevet.

Det følger af bekendtgørelsen, at folkeuniversitetsvirksomheden udøves i universitetsbyerne af folkeuniversitetsafdelinger, og uden for universitetsbyerne af folkeuniversitetskomiteer.

Det foreslås at ophæve § 47 om Folkeuniversitetsnævnets ansvar og sammensætning. Konsekvensen heraf er, at Folkeuniversitetsnævnet nedlægges. Forslaget sker med udgangspunkt i arbejdsgruppens anbefalinger.

Forlaget om at nedlægge Folkeuniversitetsnævnet betyder, at der ikke fremadrettet er én overordnet enhed, der har ansvaret for udøvelsen af den samlede folkeuniversitetsvirksomhed i Danmark. Den foreslåede ændring medfører, at folkeuniversitetsvirksomheden fremadrettet vil bestå af fem sideordnede enheder og en række komiteer. Komiteerne tilknytter sig en af de fem enheder. De fem enheder har herefter hver især ansvaret for at udøve folkeuniversitetsvirksomhed og ansvaret for de komiteer, der har valgt at være tilknyttet den enkelte enhed.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.2.

Til nr. 3

Det følger af bestemmelsen i § 48, stk. 1, at folkeuniversitetsvirksomheden udøves under ansvar over for Folkeuniversitetsnævnet. Ministeren fastsætter nærmere regler om folkeuniversitetsvirksomhedens udøvelse.

Det foreslås at ophæve bestemmelsen i § 48, stk. 1, 1. pkt. Forslaget er en konsekvens af forslaget om at nedlægge Folkeuniversitetsnævnet.

Folkeuniversitet vil fremadrettet bestå af fem sideordnede enheder og en række komiteer. De fem enheder etableres som selvejende institutioner, som Kulturministeriet fører tilsyn med. Enhederne vil blive omfattet af driftstilskudsloven (lov nr. 1531 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet med senere ændringer) og den dertilhørende driftstilskudsbekendtgørelse (bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet).

Til nr. 4

Staten yder tilskud til udgifter til aflønning mv. af forelæsere og lærere, rejsegodtgørelse og administration ved folkeuniversitetsvirksomheden, jf. § 49, stk. 1, 1. pkt.

Statens tilskud har hidtil været opdelt i et driftstilskud og et administrationstilskud. Folkeuniversitetsnævnet har fordelt tilskuddet efter retningslinjer fastsat af nævnet.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 49, stk. 1, 1. pkt., ændres, således at det alene fremgår, at staten yder tilskud til folkeuniversitetsvirksomheden.

Med den nye struktur vil statens tilskud blive fordelt til de fem enheder efter en fordelingsnøgle. Tilskuddet vil ikke fremadrettet være opdelt i et tilskud til drift og et tilskud til administration. Enhederne kan derfor som udgangspunkt disponere frit over statstilskuddet dog under ansvar overfor Kulturministeriet, der fører tilsyn med enhederne. Som følge af den nye struktur vil enhederne imidlertid blive omfattet af driftstilskudsloven (lov nr. 1531 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet med senere ændringer) og den dertilhørende driftstilskudsbekendtgørelse (bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet).

Det betyder, at Kulturministeriet fører tilsyn med enhederne, og at enhedernes regnskab og budget skal godkendes af Kulturministeriet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det følger af bestemmelsen i § 49, stk. 3, 1. pkt., at statens tilskud udbetales til Folkeuniversitetsnævnet, der fordeler tilskuddet til folkeuniversitetsvirksomheden i og uden for universitetsbyerne. Det følger af bestemmelsen i 2. pkt., at ministeren kan fastsætte nærmere regler om tilskud og fordeling af tilskud, herunder om udbetaling af forskud mv.

Det samlede statslige tilskud på finansloven er hidtil blevet udbetalt til nævnet, der forestår den videre udbetaling til folkeuniversitetsvirksomheden. I bekendtgørelse nr. 907 af 13. november 2003 følger det af § 13, at staten yder tilskud til drift og administration af folkeuniversitetsvirksomheden. Det følger af § 13, stk. 2, at nævnet efter fradrag af tilskud til nævnets drift, fordeler statstilskuddet til regionsstyrelserne og komitestyrelsen til drift og administration. Nævnet har fordelt statens tilskud efter retningslinjer fastsat af nævnet selv.

Det foreslås at ophæve § 49, stk. 3, 1. pkt. Forslaget er en konsekvens af forslaget om at nedlægge Folkeuniversitetsnævnet. Med nedlæggelsen af nævnet skal udbetalingen i stedet ske til de fem enheder. Den statslige bevilling har hidtil været opdelt i et driftstilskud og et administrationstilskud. Bevillingen vil fremadrettet blive opført på finansloven som en samlet bevilling, der udbetales til de fem enheder efter en fordelingsnøgle. Enhederne kan som udgangspunkt disponere frit over tilskuddet, men vil som modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet blive omfattet af driftstilskudsloven og den tilhørende bekendtgørelse.

Bemyndigelsen til, at ministeren kan fastsætte nærmere regler om tilskud og fordeling af tilskud vil blive opretholdt. Som følge af den nye struktur for Folkeuniversitetet vil, der blive udstedt en ny bekendtgørelse om Folkeuniversitetet. Der vil i bekendtgørelsen blive fastsat bestemmelser om den fremtidige fordeling af det statslige tilskud. Bekendtgørelsen vil blive udstedt i umiddelbar forlængelse af lovens ikrafttræden.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under pkt. 2.1.2. for en nærmere beskrivelse af den fremtidige model for fordelingen af tilskuddet.

Til nr. 6

I medfør af § 50, stk. 1, 1. pkt., stiller universiteterne og andre højere uddannelsesinstitutioner, jf. universitetsloven og lov om Danmarks Pædagogiske Universitet, lokaler med fornødent udstyr til rådighed for Folkeuniversitetet.

Det foreslås at ændre affattelsen af § 50, stk. 1, således at, universiteterne, stiller lokaler med fornødent udstyr til rådighed for folkeuniversitetsvirksomheden.

Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af, at lov om Danmarks Pædagogiske Universitet blev ophævet med virkning fra den 9. april 2005, jf. bekendtgørelse nr. 223 af 31. marts 2005.

Der er ikke med den ændrede affattelse af stk. 1 tiltænkt ændringer i kravet om, at universiteterne stiller lokaler til rådighed for folkeuniversitetet og afholder udgifterne hertil.

Til nr. 7

Uddannelses- og Forskningsministeriet har i medfør af bestemmelsen i § 50, stk. 1, 3. pkt., mulighed for at fastsætte nærmere regler herom.

Bemyndigelsen til at fastsætte nærmere regler om universiteternes lokaleansøgningsforpligtigelse er uudnyttet, og Uddannelses- og Forskningsministeriet vurderer, at der ikke er behov for at opretholde adgangen hertil.

Det foreslås derfor på foranledning af Uddannelses- og Forskningsministeriet at ophæve bestemmelsen, hvorefter ministeren gives bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om anvendelse af universitetslokaler.

Til nr. 8

I medfør af § 51, stk. 1, kan afgørelser, der er truffet vedrørende folkeuniversitetsvirksomheden inden fire uger indbringes for Folkeuniversitetsnævnet. Ministeren kan fastsæt-

te nærmere regler om klageberettigede og klagetemaer. Uddannelses- og Forskningsministeren kan fastsætte regler om klageberettigede og klagetemaer for så vidt angår benyttelse af universitetsinstitutionernes lokaler. Det følger endvidere af bestemmelsen i § 51, stk. 2, at afgørelser, der er truffet vedrørende folkeuniversitetsvirksomheden, og andre beslutninger og afgørelser truffet inden for folkeuniversitetsvirksomheden, ikke kan indbringes for anden administrativ virksomhed.

Det foreslås i lovforslagets § 1, nr. 8, at ændre § 51 således, at bestemmelsen er tilpasset den nye struktur for Folkeuniversitetet. Med den nye bestemmelsen forslås det, at afgørelser vedrørende folkeuniversitetsvirksomheden og andre beslutninger og afgørelser, der er truffet inden for folkeuniversitetsvirksomheden, ikke skal kunne påklages til anden administrativ myndighed.

Det har hidtil været muligt at klage til Folkeuniversitetsnævnet over afgørelser truffet vedrørende folkeuniversitetsvirksomheden. Som konsekvens af, at nævnet forslås nedlagt, skal klageadgangen ligeledes ændres. Det foreslås at afskære klageadgangen fra folkeuniversitetsvirksomheden til anden administrativ myndighed. Der vil således ikke være mulighed for at klage til Kulturministeriet over afgørelser truffet i folkeuniversitetsvirksomheden, hvilket heller ikke er muligt i dag.

I medfør af den gældende folkeuniversitetsbekendtgørelse er det muligt at klage over udøvelsen af folkeuniversitetsvirksomheden inden for dennes struktur. Denne klagemulighed har været gældende i tillæg til den i folkeoplysningslovens §

51 hjemlede klageadgang. Den foreslåede bestemmelse, hvorefter klageadgangen til Kulturministeriet afskæres, ændrer ikke på muligheden for, at kulturministeren som led i beskrivelsen af den nærmere struktur for Folkeuniversitetet, jf. folkeoplysningslovens § 48, stk. 1, kan fastsætte regler om klagemuligheder inden for folkeuniversitetsvirksomheden. Der vil blive fastsat regler om, at der skal være mulighed for at klage internt i folkeuniversitetsvirksomheden. Det vurderes ikke nødvendigt, at der opretholdes en selvstændig hjemmel til, at ministeren kan fastsætte nærmere regler om klageberettigelse og klagetemaer

Endvidere foreslås det på foranledning af Uddannelses- og Forskningsministeriet at ophæve uddannelses- og forskningsministerens bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om klage vedrørende anvendelse af universitetslokaler, da denne hjemmel ikke har været udnyttet.

Afgørelser vedrørende folkeuniversitetsvirksomheden kan indbringes for domstolene eller Folketingets Ombudsmand i overensstemmelse med de almindelige regler herom.

Til § 2

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. august 2018.

Det bemærkes, at hovedloven ikke finder anvendelse på Grønland og Færøerne, derfor indeholder denne lov ingen territorial bestemmelse.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I folkeoplysningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 854 af 11. juli 2011, som bl.a. senest ændret ved § 43 i lov nr. 384 af 26. april 2017 foretages følgende ændringer:

§ 33 a. Ansøgning om anvisning af lokaler og udendørsanlæg i kapitel 6 og 7 skal indgives ved anvendelse af den digitale løsning, som kommunen stiller til rådighed (digital selvbetjening). Ansøgninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af kommunalbestyrelsen, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. -4 ---

§ 47. Undervisningsministeren nedsætter et Folkeuniversitetsnævn, der har det overordnede økonomiske og faglige ansvar for den samlede folkeuniversitetsvirksomhed, jf. § 48.

Stk. 2. Folkeuniversitetsnævnet består af 13 medlemmer, der beskikkes på følgende måde:

1) 3 medlemmer udpeges af undervisningsministeren, sådan at 1 medlem med særlig ekspertise i formidling udpeges efter indstilling fra Dansk Folkeoplysnings Samråd og 2 medlemmer udpeges efter indstilling fra de statslige forskningsråd, og formanden udpeges af undervisningsministeren blandt disse 3 medlemmer,

2) 5 medlemmer beskikkes efter indstilling i forening fra folkeuniversitetsvirksomhederne i universitetsbyerne, og

3) 5 medlemmer beskikkes efter indstilling i forening fra folkeuniversitetsvirksomhederne uden for universitetsbyerne.

Stk. 3. Beskikkelsesperioden er 3 år, dog beskikkes formanden første gang for 4 år. Genbeskikkelse kan finde sted 1 gang. Fratræder et medlem inden udløbet af beskikkelsesperioden, foretages ny beskikkelse for den resterende del af beskikkelsesperioden.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fra Folkeuniversitetsnævnet indhente oplysninger om alle forhold vedrørende folkeuniversitetsvirksomheden og kan fastsætte regler om formen for afgivelse af oplysninger, herunder i særlige digitale formater. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om Folkeuniversitetsnævnets øvrige virke og sekretariatsbetjening, herunder om ansættelse af en folkeuniversitetsrektor.

1. I § 33 a, stk. 1, 1. pkt. udgår »og 7«.

2. § 47 ophæves.

§ 48. Folkeuniversitetsvirksomheden udøves under ansvar over for Folkeuniversitetsnævnet, jf. § 47. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om folkeuniversitetsvirksomhedens udøvelse.

Stk. 2. ---

§ 49. Staten yder tilskud til udgifter til aflønning mv. af forelæsere og lærere, rejsegodtgørelse og administration ved folkeuniversitetsvirksomheden. Tilskuddets størrelse fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Tilskud, jf. stk. 1, udbetales til Folkeuniversitetsnævnet, der fordeler tilskuddet til folkeuniversitetsvirksomheden i og uden for universitetsbyerne. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilskud og fordeling af tilskud, herunder om udbetaling af forskud mv.

Stk. 4. ---

§ 50. Universiteterne og andre højere uddannelsesinstitutioner, jf. universitetsloven og lov om Danmarks Pædagogiske Universitet, stiller lokaler med fornødent udstyr til rådighed for folkeuniversitetsvirksomheden. Udgifterne herved afholdes af de pågældende universiteter og institutioner. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte nærmere regler herom.

§ 51. Klage over afgørelser, der er truffet vedrørende folkeuniversitetsvirksomheden, kan inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for Folkeuniversitetsnævnet. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om klageberettigede og klagetemaer, idet dog regler om klageberettigede og klagetemaer vedrørende benyttelse af universitetslovsinstitutionernes lokaler kan fastsættes af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

Stk. 2. Folkeuniversitetsnævnets afgørelser i henhold til stk. 1 og andre beslutninger og afgørelser, som træffes af Folkeuniversitetsnævnet, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

3. § 48, stk. 1, 1. pkt. ophæves.

4. § 49, stk. 1, 1. pkt. affattes således: » Staten yder tilskud til folkeuniversitetsvirksomheden.«

5. § 49, stk. 3, 1. pkt. ophæves.

6. § 50, stk. 1, udgår: »og andre højere uddannelsesinstitutioner, jf. universitetsloven og lov om Danmarks Pædagogiske Universitet,«

7. § 50, stk. 1, nr. 3, ophæves.

8. § 51 affattes således: »Afgørelser der er truffet vedrørende folkeuniversitetsvirksomheden, og andre beslutninger og afgørelser truffet inden for folkeuniversitetsvirksomheden, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. august 2018.